

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Táboře rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Ondřeje Kubů a přísedících Marie Malé a Václava Zdražila v hlavním líčení konaném dne 23. 7. 2014 v Táboře takto:

Obžalovaný

nar. [redacted] v Táboře, student, trvale bytem [redacted] zdržující se na adrese [redacted]

uznává se vinným, že

dne 20. 1. 2014 kolem 6.45 hodin v Táboře, jako řidič osobního motorového vozidla tov. zn. [redacted] při jízdě po silnici III. tř. č. 4063 Chýnovskou ulicí ve směru od Turovce do centra v rozporu s pravidly provozu na pozemních komunikacích po přejetí přejezdu železniční tratě Tábor - Horní Cerekev projížděl levotočivou zatáčkou v protisměrném jízdním pruhu, kde v km 1,356 uvedené silnice se jím řízené vozidlo střetlo s protijedoucím cyklistou [redacted] nar. [redacted] který při střetu utrpěl zranění, na následky kterého dne [redacted] zemřel,

tedy

jinému z nedbalosti způsobil smrt a čin spáchal proto, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona,

čímž spáchal

přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku,

a odsuzuje se za to

podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v délce **2 (dva) roky**.

Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku se obžalovanému výkon uloženého trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v délce **4 (čtyři) roky**.

Podle § 82 odst. 2 trestního zákoníku se obžalovanému ukládá přiměřená povinnost v průběhu zkušební doby podle svých sil uhradit nemajetkovou újmu trestným činem způsobenou.

Podle § 73 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku se obžalovanému ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu **4 (čtyř) let**.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu se obžalovanému ukládá **povinnost zaplatit** na náhradu nemajetkové újmy poškozeným:

- [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] částku **1.000.000 Kč**,
- [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] částku **1.000.000 Kč**,
- [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] částku **1.000.000 Kč**,
- [redacted] nar. [redacted] bytem [redacted] částku **1.000.000 Kč**.

Odůvodnění:

Soud v hlavním líčení provedl výslech obžalovaného, vyslechl svědky [redacted] a [redacted] se souhlasem státní zástupkyně a obžalovaného pak byl přečten úřední záznam o podaném vysvětlení svědkyní [redacted]. Dále byly se souhlasem státní zástupkyně a obžalovaného čteny znalecké posudky, konkrétně znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství soudních znalců MUDr. Zdeňka Šenkýře a doc. MUDr. Františka Vorla, CSc. k ohledání mrtvoly poškozeného [redacted] tedy pitevní protokol o prohlídce poškozeného, a znalecký posudek soudního znalce Ing. Josefa Gottwalda ke stanovení hladiny alkoholu a toxických a omamných látek v krvi poškozeného. V hlavním líčení pak k vyhodnocení nehodového děje podal znalecký

posudek z oboru dopravy, odvětví silniční doprava, soudní znalec Evžen Sperger. Rovněž byly soudem provedeny listinné důkazy, z nichž rozhodující byly protokol o nehodě v silničním provozu s plánkem a fotodokumentací a prohlášení poškozených jako obětí trestné činnosti o dopadu trestného činu na jejich život, proveden byl pak též důkaz čtením spisu Okresního soudu v Táboře sp. zn. 30 P 138/2000.

Provedeným dokazováním soud považuje za prokázané, že obžalovaný spáchal jednání, jež mu bylo obžalobou kladeno za vinu a jež je popsáno ve výrokové části tohoto rozsudku, tedy dále rozvedené skutečnosti.

Skutková zjištění

Obžalovaný dne 20. 1. 2014 kolem 6.45 hodin řídil osobní automobil [REDAKCE] [REDAKCE] v Táboře po silnici III. tř. č. 4063 Chýnovskou ulicí ve směru od Turovce do centra, a přitom v rozporu s pravidly provozu na pozemních komunikacích po přejetí přejezdu železniční tratě Tábor-Horní Cerekev projížděl levotočivou zatáčkou v protisměrném jízdním pruhu, kde v km 1,356 uvedené silnice se jím řízené vozidlo střetlo s protijedoucím cyklistou [REDAKCE] který při střetu utrpěl zranění, na následky kterého dne [REDAKCE] zemřel.

Skutková zjištění k výroku o vině rozsudku soud považuje za jednoznačně podepřená provedenými důkazy. Obžalovaný ve své výpovědi potvrdil, že v daném čase a místě řídil svůj osobní automobil, přičemž po přejetí železničního přejezdu ucítil náraz, po němž mu prasklo přední sklo, proto strhl volant doleva, a následně zabrzdil. Po vystoupení z vozidla zjistil, že za vozidlem leží poškozený, kterému změřil puls, a po té, co slabý puls ucítil, šel ze silnice odstranit jízdní kolo, protože na místo přijížděl pán [REDAKCE] (pozn. svědek [REDAKCE]), s nímž posléze zavolali na místo záchrannou službu. Obžalovaný si ten den zapomněl telefon, proto z telefonu svědka [REDAKCE] poté volal i své přítelkyni. Obžalovaný zároveň připustil, že po přejetí železničního přejezdu mohl částečně přejet do levého jízdního pruhu (ze svého pohledu), neboť v místě nejsou ani okrajové ani středové čáry, odmítl však, že by jel úplně v protisměru či že by si zatáčku zkrátil přejetím do levého jízdního pruhu. V době jízdy obžalovaného byla špatná viditelnost, neboť byla mlha a tma, jel proto rychlostí 33-40 km/hod., poškozeného na jízdním kole si obžalovaný až do nárazu nevnímal, neboť podle něj nebyl osvětlený a měl na sobě tmavé oblečení, z tohoto důvodu také před střetem nebrzdil. S tělem poškozeného nehýbal, maximálně ho o 0,5 m poposunul, nemanipuloval rovněž s jízdním kolem obžalovaného a jeho zbytky jinak, než že jízdní kolo položil mimo silnici. Soud výpověď obžalovaného hodnotil jako věrohodnou ohledně základních bodů obžaloby, s ohledem na ostatní provedené důkazy však nebylo možné označit výpověď obžalovaného jako pravdivou v celém svém rozsahu, neboť obžalovaný se svou výpovědí podle názoru soudu účelově snažil snížit míru své odpovědnosti za dopravní nehodu, jak bude také níže rozvedeno, a na soud působil obžalovaný tak, že si patrně ještě zcela neuvědomuje svoji odpovědnost za smrt člověka, a potažmo za spáchání trestného činu.

Tvrzení obžalovaného o tom, že při nehodě přejel do protisměrného jízdního pruhu jen částečně, je v rozporu se závěry vyslovenými ve znaleckém posudku soudního znalce Evžena Spergera, z nichž vyplývá, že obžalovaný v okamžiku střetu musel být v levém jízdním pruhu v každém případě celým svým vozidlem a že před střetem již musel začít brzdit. Znalec jak v písemném znění posudku, tak při své výpovědi v hlavním líčení velice podrobně a přesvědčivě vysvětlil, z jakých důvodů dospěl ke stanovení brzdě dráhy automobilu obžalovaného, přičemž s ohledem na zajištěné stopy na travnaté části vedle vozovky je nepochybné, že obžalovaný začal brzdit své vozidlo ještě na vozovce, a tedy v době střetu

nebo spíše těsně před ním. Znalec rovněž podrobně analyzoval nehodový děj, při jehož popisu se vypořádal s verzí obžalovaného, podle které po střetu prudce zabočil doleva, čemuž právě brzdné stopy vozidla vůbec neodpovídají, neboť by vozidlo při tomto manévru počalo rotovat, nehledě k tomu, že tento manévr je z pohledu řidiče jedoucího ve svém jízdním pruhu nelogický. Skutečnost, že obžalovaný dle své výpovědi poškozeného na jízdním kole neviděl, znalec vysvětlil jednak sníženými rozhledovými podmínkami, ale také možností zákrytu cyklisty A sloupkem čelního skla zejména při najetí do protisměrného pruhu. Tuto domněnku rovněž podporují brzdné stopy a další nalezené stopy na místě činu, podle nichž znalec určil dvě krajní možnosti způsobu, jakým obžalovaný najížděl do zatáčky, a v obou případech musel jet obžalovaný vždy celým vozidlem v protisměru a v okamžiku střetu s cyklistou téměř při levém kraji vozovky. Znalec rovněž vyloučil, že bylo v možnostech poškozeného odvrátit běžným způsobem jízdy střet s vozidlem, neboť vzhledem ke způsobu jízdy obžalovaného, tak mohl učinit pouze řidič motorového vozidla. V ostatním však závěry znalce výpověď obžalovaného podporují a doplňují především stanovením střetové rychlosti, která odpovídá výpovědi obžalovaného. Znalecký posudek ohledně nehodového děje je také v souladu rovněž s provedenými listinnými důkazy, zejména s protokolem o nehodě v silničním provozu s plánkem a fotodokumentací.

O vině obžalovaného dále svědčí i ostatní v řízení provedené důkazy. Svědci [redacted] a [redacted] popsali situaci těsně před a po nehodě. [redacted] popsala, že velmi krátce před nehodou poškozeného [redacted] předjížděla ve svém vozidle, což pro ni byla velmi častá situace, neboť pravidelně poškozeného takto v ranních hodinách pracovních dnů míjela, a vždy čekala, na jakém místě ho potká. Uvedla, že poškozený jel uvedeného dne normálně při své pravé straně, jízdní kolo poškozeného bylo vzadu osvětleno svítící blikáčkou a poškozený na sobě měl zelené pracovní lesácké oblečení s reflexními pruhy. Dále uvedla, že kousek od zemědělského zkušebního ústavu se míjela s vozidlem, na jehož jízdě nespatriil ničeho zvláštního. [redacted] pak uvedl, že předmětného dne jel krátce po nehodě ve shodném směru jako obžalovaný stejným místem. Když přejížděl koleje, zadrmčelo mu něco pod autem, patrně kus nějakého plastu, proto se s autem překážce vyhnul a zastavil. Po vystoupení z vozu našel na místě obžalovaného, který mu sdělil, že srazil cyklistu, konkrétně chodil kolem auta a opakovaně říkal: „Ty vole, on mi tam vjel.“, dále mu obžalovaný sdělil, že je třeba zavolat záchranku, protože nemá telefon. Svědek proto zavolal záchrannou službu a navigoval ji na místo, za instrukcí záchranné služby také poskytl první pomoc poškozenému cyklistovi. Podmínky v době těsně po nehodě popsal svědek tak, že byla tma, viditelnost byla asi 20 m, nebyla však mlha a lampy veřejného osvětlení ještě svítily. Svědek dále uvedl, že oblečení poškozeného vyhlíželo, jako kdyby se ho někdo snažil poposunout (hlava byla jakoby zasunutá do bundy), později si všiml, že mezi stromy je jízdní kolo bez řidítek, a to proto, že na něm stále ještě blikala zadní svítilna. Svědek rovněž vypověděl, že celá situace na místě na něj působila tak, že k nehodě došlo kvůli tomu, že si obžalovaný při řízení zkrátil zatáčku, což řidiči v tomto místě dle jeho zkušeností dělají dosti často. Obě výpovědi svědků hodnotil soud jako vysoce věrohodné, neboť ani jeden z nich není na věci nijak zainteresován, a jejich výpověď je po celou dobu trestního řízení konzistentní a logická.

Svědci [redacted] a [redacted] tedy otec a syn poškozeného, se pak vyjádřili k obvyklému způsobu jízdy poškozeného na jízdním kole, ale také ke konkrétním skutečnostem z předmětného dne. Svědek [redacted] uvedl, že svého syna v den nehody ráno před jeho odjezdem potkal. Syn měl na sobě lesáckou uniformu se svítícími pruhy na nohou, na kole měl světla, která při jeho odjezdu svítily vepředu i vzadu, přičemž zadní světlo blikalo. Svědek rovněž uvedl, že poškozený na kole jezdil velmi často a kolo měl

ve výborném stavu. Shodně vypověděl i svědek [REDAKCE] který uvedl, že jeho otec měl kolo kompletně vybavené blatníky i přední a zadní svítilnou, a jako velký cyklistický fanoušek, který najezdil 4.000 až 5.000 km ročně, měl kolo v perfektním stavu. Do práce jezdil v montérkách, na kterých měl výstražné prvky (reflexní pruhy) a jezdil vždy se světlem. Rovněž výpověď těchto svědků pak soud hodnotil jako věrohodnou, byť se jedná o blízké příbuzné poškozeného silně zasažené tragickou nehodou, neboť jejich výpovědi se shodují s ostatními provedenými důkazy. O reflexních pruzích na oblečení poškozeného vypovídala svědkyně [REDAKCE] která stejně jako [REDAKCE] uvedla, že zadní svítilna poškozeného v daný den svítila přerušovaně (blikala), nikoli stabilním světlem. Výpovědi obou svědků o stavu jízdního kola potvrzují fotografie z místa činu a protokol o dopravní nehodě.

Dobu smrti poškozeného, rozsah zranění, jejich popis a mechanismus vzniku zjistil soud z pitevního protokolu a ze znaleckého posudku soudních znalců MUDr. Zdeňka Šenkýře a doc. MUDr. Františka Vorla, CSc., přičemž lze konstatovat, že závěry učiněné těmito znalci jsou v souladu se znalcem Evženem Spergrem popsaným průběhem nehodového děje a částečně i s výpovědí učiněnou obžalovaným. Znaleckým posudkem znalce Gottwalda pak bylo vyloučeno ovlivnění poškozeného [REDAKCE] v době nehody alkoholem nebo jinou návykovou látkou, přičemž dle protokolu o nehodě nebyla přítomnost alkoholu shledána po nehodě ani v krvi obžalovaného.

Další listinné důkazy pak bez pochybností objasnily pro účely rozhodování soudu osobní charakteristiku obžalovaného.

Obhajoba obžalovaného

Obhajoba se v zásadě ztotožnila s provedenými důkazy a nevyvracela základní odpovědnost obžalovaného za smrt poškozeného [REDAKCE]. Byla založena na zdůraznění okolností nehody, které podle obhajoby nebyly spolehlivě prokázány či snižující míru zavinění obžalovaného. Poškozený cyklista byl podle obhajoby pravděpodobně neosvětlen, což v kombinaci se zhoršenou viditelností a nefungujícím veřejným osvětlením snížilo podstatně rozhledové možnosti obžalovaného coby řidiče. Obhajoba měla za pochybně určené rovněž místo střetu a neshodovala se znalcem v otázce hodnocení brzdných stop, pročež neměla za vyloučené, že na nehodě mohlo mít podíl i vybočení cyklisty. K těmto námitkám je třeba podotknout, že soud má za bezpečně prokazané, že poškozený v době střetu jel na osvětleném jízdním kole, a to vpředu i vzadu. Tuto skutečnost prokazují nejen výpovědi svědků [REDAKCE] ale také svědků [REDAKCE] a protokol o nehodě. Jak výše uvedeno, blízcí příbuzní popsali podrobně vztah poškozeného k cyklistice, z něhož plynula i nadprůměrná péče o jeho kolo. Tyto výpovědi jsou zcela věrohodné, a podporují je i fotografie z místa činu, z nichž je patrné, že kolo bylo před nehodou skutečně ve vynikajícím stavu. O tom, že poškozený daný den jel na osvětleném kole, pak vypověděl nejen otec poškozeného, ale také svědkyně [REDAKCE] která si všimla rozsvícené zadní svítilny, kterou rovněž zaznamenal po příjezdu na místo nehody i svědek [REDAKCE]. Mimoto protokol o nehodě obsahuje i záznam o tom, že policisty na místě nalezená přední svítilna zajištěná jako věcná stopa č. 8, byla při nálezu plně funkční. S ohledem na to má soud za logické a uvedenými důkazy za prokazané, že poškozený byl v okamžiku nehody osvětlen i předním světlem. Svědci [REDAKCE] a svědkyně [REDAKCE] navíc shodně vypověděli, že poškozený jezdil do práce v oblečení s reflexními prvky, a jel tak i v daný den. S ohledem na to soud konstatuje, že poškozený pro svoji viditelnost na silnici učinil maximum, a nikterak zanedbáním těchto ochranných prvků k nehodovému ději nepřispěl. Rovněž poukaz na

vypnuté veřejné osvětlení je nedůvodný, neboť zmínka o tom, že bylo vypnuté, se objevuje až v protokole o dopravní nehodě, přičemž nelze přehlédnout, že policejní hlídka byla na místě s jistým časovým odstupem, zatímco svědek [REDAKCE] uvedl, že v době jeho příjezdu na místo lampy ještě svítily. Pro teorii o vybočení cyklisty od pravé krajnice vůbec žádný důkaz nesevřídčí, a takové chování cyklisty neodpovídá ani situaci na daném úseku vozovky, která je soudu s ohledem na místní znalost dobře známa. Při příjezdu do zatáčky ve směru od Měšic totiž řešení zatáčky cyklistu rozhodně nijak nevybízí k najíždění do zatáčky širokým obloukem, naopak vzhledem k tomu, že se jedná o pravotočivou zatáčku, které předchází částečné levotočivé vedení silnice je cyklista přirozeně veden u pravého okraje silnice. Znalecký posudek znalce Spergera pak soud považoval za argumentačně naprosto přesvědčivý a hodnotící odpovědně zjištěné okolnosti nehody. Jen na okraj pak lze ještě poznamenat, že laicky ohodnotil celou nehodu na základě svých bezprostředních vjemů a řidičských zkušeností i svědek [REDAKCE]. Lze proto uzavřít, že přes námitky obhajoby je zcela na místě konstatovat, že jedinou příčinou výše popsané dopravní nehody bylo nerespektování pravidel silničního provozu obžalovaným, neboť po přejetí do protisměrného pruhu v zatáčce obžalovaný patrně v důsledku způsobu své jízdy přehlédl protijedoucího cyklistu, kterého byt' v nízké rychlosti čelně srazil ze svého pohledu u levého kraje vozovky, a tímto nárazem usmrtil. Odpovědným za vznik dopravní nehody, a tedy i úmrtí poškozeného, je jedinec obžalovaný. Naopak má soud za prokázané, že pokud by obžalovaný řídil své vozidlo správným způsobem, ke střetu s poškozeným by vůbec nedošlo. Soud má za to, že takto popsaný nehodový děj je vzhledem ke všem provedeným důkazům a specifickým dané místa jediným prokázaným a zároveň i logicky pochopitelným průběhem střetu, a proto má obžalobu vznesenou proti obžalovanému za plně odůvodněnou. Další aspekty obhajoby poukazující na dosavadní bezúhonnost obžalovaného, a to jak trestní, tak ve smyslu dosavadní absence způsobení vážné dopravní nehody, absenci ovlivnění alkoholem, věk a nezkušenost obžalovaného pak směřovaly spíše k otázce ukládání trestu, a v příslušné části rozsudku jsou proto náležitě zhodnoceny.

Právní hodnocení

Po právním posouzení prokázaných skutečností soud shledal, že obžalovaný svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku, neboť jinému z nedbalosti způsobil smrt a čin spáchal proto, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona.

Dle konstantní judikatury, za porušení důležité povinnosti ve smyslu ustanovení § 143 odst. 2 trestního zákoníku není možno mechanicky považovat porušení jakéhokoli předpisu, ale jen takové povinnosti, jejíž porušení má zpravidla za následek „*nebezpečí pro lidský život, jestliže tedy jejím porušením může snadno dojít k takovému následku*“ (R 11/1964). V daném případě bylo relevantní povinností především dodržení směru a způsobu jízdy, kterou edému řidiči ukládá ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb. Podle tohoto ustanovení se na pozemní komunikaci jezdí vpravo, a pokud tomu nebrání zvláštní okolnosti, při pravém okraji vozovky, pokud není stanoveno jinak. Výpočet všech „důležitých povinností“ řidiče motorového vozidla přitom není dle soudní praxe možné taxativně stanovit, poněvadž význam porušení kterékoli řidičské povinnosti je přímo závislý na konkrétní dopravní situaci; judikatura proto uvádí jen některé *typické případy*, kdy závadné jednání řidiče je považováno za *porušení důležité povinnosti* uložené podle zákona. Mezi tyto typické případy je však řazen mimo jiné takový způsob jízdy v zatáčce, jímž se vozidlo dostane do protisměru (srov. R 57/1960). S ohledem na vše uvedené soud výše popsaný způsob jízdy obžalovaného

v zatáčce za železničním přejezdem, při němž v protisměru srazil cyklistu, hodnotil jednoznačně jako porušení důležité povinnosti uložené zákonem.

Spáchání trestného činu usmrcení z nedbalosti v souvislosti s dopravní nehodou pak předpokládá, aby porušení dopravního předpisu bylo v *příčinné souvislosti* s havárií se smrtelným následkem (R 7/1965). Zavinění musí zahrnovat všechny znaky charakterizující objektivní stránku trestného činu, tedy i příčinný vztah mezi jednáním pachatele a následkem trestného činu (srov. R 21/1981). Při nedbalosti je třeba, aby si pachatel alespoň měl a mohl představit, že se takto příčinný vztah může rozvinout, např. že v důsledku riskantní jízdy může způsobem v trestním zákoníku uvedeným porušit zájem chráněný v § 143 trestního zákoníku, ale *bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nezpůsobí* (NS 16/2002-T389). Jednání obžalovaného spočívající v riskantním průjezdu ostře pravotočivé zatáčky protisměrným pruhem při snížených podmínkách viditelnosti, je třeba podle názoru soudu z hlediska zavinění jednoznačně hodnotit tak, že si měl a mohl být vědom toho, že v protisměru se mohou nacházet jiní účastníci silničního provozu, s nimiž může dojít ke střetu, a že v důsledku toho může způsobem v trestním zákoníku uvedeným porušit zájem chráněný v § 143, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nezpůsobí. Obžalovaný tedy jednal v daném případě ve vědomé nedbalosti ve smyslu § 16 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, a jeho zavinění zahrnuje všechny znaky výše popsané objektivní stránky tohoto trestného činu.

Druh a výměra trestu

O druhu a výměře trestu soud rozhodoval podle zásad uvedených v ustanovení § 39 trestního zákoníku a posoudil existenci polehčujících a přitěžujících okolností, jak je definuje ustanovení § 41 a § 42 trestního zákoníku. Soud v tomto směru konstatuje, že obžalovanému žádná zjištěná okolnost nepřitěžuje. Na druhou stranu obžalovanému polehčuje jeho dosavadní trestní a přestupková bezúhonnost. Soud však oproti názoru obhajoby konstatuje, že obžalovanému nepolehčuje jeho doznání a projevená lítost. Jak bylo výše uvedeno, obžalovaný v důležitých aspektech svého jednání svou odpovědnost při své výpovědi i v závěrečné řeči minimálně zlehčoval, jestliže nikoli přímo popíral, také způsob projevení jeho lítosti považuje soud vzhledem k tragickým následkům jeho jednání za vysoce nedostatečný a nedůstojný. Obžalovaný totiž lituje především toho, že se celá nehoda stala, že vůbec tímto místem projížděl, a neprojevuje skutečnou lítost nad svým vlastním zaviněním, čemuž odpovídá i to, že písemnou omluvu jednomu z poškozených pozůstalých zaslal až 14 dní před hlavním líčením. Na soud proto jeho vyjádření v tomto směru působila spíše tak, že obžalovaný lituje spíše sebe a situace, do které se nyní v důsledku zavinění nehod dostal, než tragické ztráty lidského života jeho vlastním přičiněním. V zájmu jeho nápravy lze jen doufat, že uvedená vyjádření jsou spíše projevem jeho relativně nízkého věku a osobní nezralosti, než jeho arogance. Oproti tomu obžalovanému polehčuje fakt, že se k jednání plně doznal a svého jednání lituje. S ohledem na výše uvedené soud konstatuje, že je na místě uložit obžalovanému trest výchovného charakteru, tedy trest odnětí svobody avšak podmíněně odložený, a poskytnout mu tak možnost k nápravě a prokázání, že jeho trestná činnost byla pouze excesem z jeho dosavadního chování. Co se týče výměry trestu, přihlédl soud zejména k povaze a závažnosti trestného činu usmrcení z nedbalosti, kdy lehkovážné jednání obžalovaného přineslo naprosto fatální následek, tedy smrt člověka. Soud proto uzavírá, že je na místě uložit obžalovanému trest, nikoli na samé spodní hranici, ale v jedné pětině trestní sazby, přičemž za přiměřenou v tomto případě soud považuje stanovení délky zkušební doby již ve třech čtvrtinách zákonného rozpětí. Ze všech těchto důvodů soud ukládal obžalovanému trest odnětí svobody v trvání 2 let s podmíněným odkladem na zkušební dobu v délce 4 let.

Takto koncipovaný trest v podstatě odpovídá návrhu obžaloby a soud jej považuje za nejnižší možný.

Dále byl obžalovanému uložen trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu, a to v souladu s návrhem obžaloby v jedné třetině zákonné trestní sazby, neboť je s ohledem na povahu trestné činnosti třeba na něho i tímto typem trestu, a po určitou dobu vyloučit obžalovaného z možnosti účastnit se silničního provozu. Na tomto závěru pak ničeho nemůže změnit poukaz obžalovaného, že má zájem o získání zaměstnání, v němž bude potřebovat řidičské oprávnění.

Náhrada nemajetkové újmy

Poškození pozůstali [REDAKCE] tedy rodiče a děti poškozeného, se k trestnímu řízení připojili s nárokem na náhradu nemajetkové újmy. Původní vznesené nároky na náhradu nemajetkové újmy v penězích byly před zahájením dokazování v této trestní věci prostřednictvím jejich zmocněnce upraveny na požadavek ve výši 1.000.000 Kč pro každého z nich. Nárok byl odůvodněn podrobně rozvedeným poukazem na utrpení poškozených, které bylo vyvoláno tragickou ztrátou blízké osoby, a to zejména v oblasti citového a rodinného života.

Podle ustanovení § 2959 zákona č. 89/2012, občanského zákoníku (dále jen „občanského zákoníku“), při usmrcení nebo zvlášť závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

S ohledem na znění nové zákonné úpravy tak bylo nepochybné, že je na místě poškozeným přiznat na náhradě nemajetkové újmy způsobené jejich duševním utrpením finanční odškodnění. Důvodem pro odmítnutí jejich vzneseného nároku pak pro soud samozřejmě nemohla být situace, že nová právní úprava ještě není zažitá a není ustálená rozhodovací praxe civilních soudů ani výklad v citovaném ustanovení použitých pojmů, neboť takový postup by byl rezignací na úlohu soudu, a tedy *denegatio iustitiae*.

Soud má přitom za prakticky nedostižitelnou metu nastavenou zákonodárcem, tedy finanční náhradou plně odškodnit duševní utrpení blízkých pozůstalých. Rozhodoval proto v daném případě o výši náhrady podle zásad slušnosti. Při stanovení těchto zásad soud pak nevytvářel zcela nový náhled na danou problematiku, ale v podstatě vycházel z kritérií, které při rozhodování o přiznání náhrady nemajetkové újmy v minulosti stanovila rozsáhlá judikatura Nejvyššího soudu v obdobných případech, a to samozřejmě při vědomí toho, že stejně jako v minulosti každý případ vyžaduje samostatné posouzení a základy pro stanovení relativní náhrady mohou i v současnosti vycházet jen z ustanovení § 2959 občanského zákoníku (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2011, 30 Cdo 4380/2009). I když se určení výše náhrady nemajetkové újmy stává předmětem volného uvážení soudu, soud totiž musí v každém jednotlivém případě vycházet z úplného skutkového stavu a v tomto rámci se opírat o zcela konkrétní a přezkoumatelná hlediska (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2009, sp. zn. 30 Cdo 1578/2009).

Soud proto v daném případě posuzoval jako konkrétní a přezkoumatelná hlediska následující dopady trestného činu obžalovaného do duševní sféry poškozených. Soud se v prvé řadě zabýval zcela objektivním kritériem, a to závažností výše popsané události a okolnostmi, za nichž k ní došlo (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2012, sp. zn.

30 Cdo 83/2011). V tomto směru pak bylo výše uvedenými důkazy prokázáno, že závažnost události byla objektivně ta nejvyšší, neboť došlo k tragické ztrátě lidského života, a to za okolností, při nichž lze tuto ztrátu označit za zcela zbytečnou. Byla totiž způsobena nedbalostí obžalovaného, který mohl při jen větší péči o dodržování dopravních předpisů a správném řízení vozidla předejít, neboť poškozený se na vzniku nehody nijak nepodílel. V obecném smyslu k tomuto kritériu soud přiřadil i zohlednění dosavadní rozhodovací praxe soudů v oblasti přiznávání nároku na náhradu škody a nemajetkové újmy v obdobných případech. Do roku 2004 (kdy byla do občanského zákoníku včleněna ustanovení o pevně stanovené výši náhrady škody pro poškozené pozůstalé) soudy přiznávaly přibližně náhrady v řádek stovek měsíců nejčastěji v rozmezí 200.000 Kč až 300.000 Kč¹. Pouze výjimečně byly přiznávány desetitisícové náhrady², stejně tak výjimečně byly přiznávány náhrady ve výši od 500.000 Kč do 1.000.000 Kč³. Po roce 2004 došlo navýšení celkových náhrad, neboť nejbližším příbuzným byla přiznávána náhrada škody podle § 444 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., a vedle toho též náhrada nemajetkové újmy. Celková výše náhrad tak až do roku 2013 dosahovala částek v rozmezí 300.000 Kč až 700.000 Kč, a to i v případě, kdy citované ustanovení občanského zákoníku ještě nebylo aplikovatelné přímo⁴.

Dále pak soud hodnotil jako podstatný aspekt z hlediska výše stanovené náhrady okolnosti na straně poškozených pozůstalých (intenzita vztahu poškozených pozůstalých se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých a otázku hmotné závislosti pozůstalých na zemřelém (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2008, sp. zn. 30 Cdo 2545/2008). V tomto směru pak měl soud výpovědi [redacted] a dále i důkazy listinnými (vyjádření poškozených a opatrovnícký spis 30 P 138/2000) za prokázané, že duševní útrapy poškozených pozůstalých jsou v daném případě velmi závažné. Z výpovědi jednoznačně vyplývá, že všichni pozůstalí měli se zemřelým velmi blízký a harmonický vztah. Podle všech výpovědí celá událost zasáhla nejvíce matku zemřelého [redacted] která se po nehodě psychicky zhroutila, a ještě v době rozhodování soudu na tom nebyla zdravotně natolik dobře, aby se mohla dostavit

¹ srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 30 Cdo 1627/2005, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2006, sp. zn. 30 Cdo 1286/2005, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2008, sp. zn. 30 Cdo 2545/2008, rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 2. 2005, sp. zn. 1 Co 87/2004, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 7. 2010, sp. zn. 1 Co 146/2010, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. 1 Co 303/2010, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. 1 Co 265/2006, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 3. 2013, sp. zn. 1 Co 16/2009, či rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 24. 8. 2009, sp. zn. 36 C 193/2008

² srov. např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 1. 2009, sp. zn. 1 Co 301/2008, rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. 12. 2009, sp. zn. 1 Co 183/2009 (ve spojení s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2012, sp. zn. 30 Cdo 476/2011), či rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 10. 2012, sp. zn. 1 Co 78/2011

³ srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 1. 2013, sp. zn. 3 Co 49/2012 a rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29. 6. 2006, sp. zn. 24 C 15/2005

⁴ srov. např. rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 2. 2. 2005, sp. zn. 1 Co 47/2004, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 5. 2010, sp. zn. 1 Co 399/2009, rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 4. 2009, sp. zn. 34 C 94/2005 (ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 5. 2010, sp. zn. 1 Co 396/2009, a usnesením Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4083/2010), rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 12. 2011, sp. zn. 24 C 123/2011, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 3. 2009, sp. zn. 1 Co 415/2008, rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 3. 2010, sp. zn. 1 Co 284/2009, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 4. 2010, sp. zn. 1 Co 349/2009, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 4. 2010, sp. zn. 1 Co 384/2009, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 8. 2012, sp. zn. 1 Co 101/2012, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 1 Co 336/2012, rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 6. 2009, sp. zn. 23 C 220/2008, rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 12. 2009, sp. zn. 23 C 231/2009, rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 6. 2010, sp. zn. 23 C 172/2009, rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 19. 8. 2011, sp. zn. 24 C 39/2009

k soudu. Také ostatní pozůstalí před soudem vypovídali pod silným vlivem nepředstíraných emocí. Skutečnost psychického zhroucení matky zemřelého zároveň evidentně zasáhla velmi silně i otce zemřelého, [REDAKCE] který se kromě následků samotné nehody musí vyrovnávat také s péčí o manželku. Hloubku tragiky celé události pro oba rodiče zemřelého závažným způsobem zvyšuje skutečnost, že přišli tragicky již o druhého syna. První z jejich synů totiž zemřel před patnácti lety na zápal plic. Ačkoli má matka zemřelého ještě dceru z jiného vztahu, je zřejmé, že rodiče zemřelého přišli jednak o svého jediného syna, a zároveň o silnou podporu ve svém vysokém stáří [REDAKCE], kterou jim zemřelý prakticky zajišťoval, neboť bydlel v domě na stejném pozemku jako jeho rodiče, a kterou ostatní příbuzní rodičů zemřelého jen stěží mohou nahradit. Oba tito pozůstalí tedy zjevně byly osobami velmi odkázanými na pomoc zemřelého, neboť bydlí v rodinném domku, topení zajišťují pevnými palivy, a při jejich obstarávání a zpracování je pomoc zemřelého i vzhledem k jeho profesi nenahraditelná. Syn zemřelého, [REDAKCE] je dle provedeného dokazování osobou, která z pozůstalých měla k zemřelému citově nejbliže. Po rozvodu rodičů se i podle opatrovnického spisu rozhodl ve svých 15 letech zůstat s otcem a byl svěřen do jeho péče, a to mimo jiné proto, aby mu pomohl překlenout těžké období. Tato zkušenost a sdílení společné domácnosti až do smrti poškozeného, byť poškozený pozůstalý se již ve svých [REDAKCE] letech finančně osamostatnil, vedla k prohloubení jejich vztahu, zemřelý svého syna vychoval, měli spolu řadu společných zájmů, a to včetně cyklistiky. Syn zemřelého bude v budoucnu tento vztah evidentně významně postrádat, a postrádat bude zjevně i praktickou pomoc zemřelého i po založení vlastní rodiny. Podle výpovědi dcery zemřelého, [REDAKCE] potvrzené i výpovědí jejího bratra, rozvod rodičů dobré vztahy s jejím otcem nenarušil, a to i proto, že i po rozvodu rodičů bydleli všichni v jednom domě. Také dcera sdílela se zemřelým společně koníčky, především cyklistiku a houbaření. Zároveň byla dcera osobou, která byla nejvíce odkázaná na osobu zemřelého. Ve svých [REDAKCE] letech je totiž ještě studentkou vysoké školy a studovat by měla ještě dva roky, což jí umožňovalo i výživné poskytované otcem, které bylo naposledy soudně stanoveno v r. 2004 na 1.900 Kč měsíčně, následně však již bylo upravováno dohodou mezi dcerou a otcem a to tak, že v poslední době jí otec přispíval částkou 1.500 Kč měsíčně na výživném, a kromě toho jí přispíval i na další potřeby podle žádosti poškozené pozůstalé. Tragická událost přitom dceru zemřelého zasáhla ve zkouškové období, a posléze musela [REDAKCE] pod vlivem této události v letním semestru skládat státní zkoušky.

Konečně pak soud hodnotil jako další rozhodný aspekt pro stanovení výše náhrady nemajetkové újmy okolnosti na straně na straně obžalovaného (rovněž srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2008, sp. zn. 30 Cdo 2545/2008). Za ty lze považovat míru jeho zavinění, postoj obžalovaného k celé události, dopad události do sféry obžalovaného a jeho majetkové poměry. V tomto směru má soud za prokázané, že jak výše uvedeno k nehodě došlo výlučným zaviněním obžalovaného a poškozený zemřelý se na vzniku nehody a jejím následku nijak nepříčinil, neboť s ohledem na charakter jeho zranění a absenci zákonné povinnosti nosit při jízdě na jízdním kole ochrannou helmu nebylo možno za spoluzavinění poškozeného považovat ani skutečnost, že daného dne ochranou helmu neměl. Postoj obžalovaného byl negativně zhodnocen již výše, a proto lze na tomto místě odkázat na odůvodnění ukládaného trestu. Obžalovaný pak objektivně nehodnou sám nijak zasažen nebyl, neboť nedošlo ani ke zranění jeho osoby. Majetkové poměry obžalovaného jsou v tuto chvíli sice nevysoké, avšak vzhledem k dopravě v silničním provozu tato otázka postrádá relevanci. Podle 6 § odst. 1 zákona č. 168/1999 Sb. se totiž pojištění odpovědnosti za provoz motorového vozidla vztahuje na každou osobu, která je povinna nahradit újmu způsobenou provozem vozidla uvedeného v pojistné smlouvě. Podle odst. 2 písm. a) tohoto ustanovení má pojištěný právo, aby pojistitel za něj uhradil v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku

poškozenému mimo jiné způsobenou újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením. Obžalovaný byl přitom v dané věci pojištěn u České podnikatelské pojišťovny, a právě tento subjekt by tedy měl za obžalovaného nést tíhu vyplacené náhrady nemajetkové újmy. Soud pak dodává, že obžalovanému by v tomto případě ani neměl hrozit regresní nárok pojistitele, který sice má podle § 10 odst. 1 písm. a) zákona č. 168/1999 Sb. proti pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho plnil, jestliže prokáže, že pojištěný porušil základní povinnost týkající se provozu na pozemních komunikacích a toto porušení bylo v příčinné souvislosti se vznikem újmy, kterou je pojištěný povinen nahradit. Za porušení základních povinností při provozu vozidla na pozemních komunikacích se však pro účely tohoto zákona podle taxativního výčtu v odst. 2 téhož ustanovení rozumí provozování vozidla, které svojí konstrukcí nebo technickým stavem neodpovídá požadavkům bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, obsluhujících osob, přepravovaných osob a věcí, provozování vozidla, jehož technická způsobilost k provozu vozidla nebyla schválena, řízení vozidla osobou, která není držitelem příslušného řidičského oprávnění, s výjimkou řízení vozidla osobou, která se učí vozidlo řídit nebo skládá zkoušku z řízení vozidla, a to vždy pouze pod dohledem oprávněného učitele nebo řidiče cvičitele individuálního výcviku, řízení vozidla osobou, které byl uložen zákaz činnosti řídit vozidlo, v době tohoto zákazu, řízení vozidla osobou, která při řízení vozidla byla pod vlivem alkoholu, omamné nebo psychotropní látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo a předání řízení vozidla osobě uvedené výše.

S ohledem na vše uvedené lze konstatovat, že poškození pozůstalí měli se zemřelým nadstandardně dobré vztahy, a proto je také tragická událost z různých příčin mimořádně tragicky zasáhla. Pokud by se nehoda odehrála o necelý měsíc dříve, soud by při stanovení výše náhrady pozůstalým vycházel z ustanovení § 444 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb. a následně přiznával i náhradu nemajetkové újmy. Celková výše této náhrady by se podle názoru soudu na základě výše rozebraných kritérií pohyboval okolo částky 500.000 Kč pro každé z pozůstalých. Náhradu duševních útrap v této výši však soud považuje za zcela neadekvátní. Z důvodové zprávy k novému občanskému zákoníku vyplývá, že nová úprava má zajistit mimo jiné i přiměřenější stanovování výše náhrady pozůstalým. V nedávno zveřejněné pečlivě zpracované metodice Nejvyššího soudu pro odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění pak lze zjistit, že kromě preciznějších pravidel pro zvyšování náhrad v těchto případech Nejvyšší soud považuje za odpovídající zvýšení dosavadní hodnoty bodu v bodovém systému stanovení bolestného na dvojnásobek. Soud má proto v daném případě za to, že požadavek poškozených pozůstalých na přiznání náhrady nemajetkové újmy ve výši 1.000.000 Kč pro každého z nich nelze rozhodně považovat za nepřiměřeně vysoký, naopak je to částka, která podle výše uvedených zásad odpovídá duševním útrapám pozůstalých. Jestliže pak soud všem pozůstalým přiznal částku ve stejné výši, bylo tomu tak proto, že jako odpovídající částku jí shledal u všech pozůstalých z různých důvodů. Zatímco u rodičů zemřelého soud zohlednil především tragiku toho, že ve vysokém věku přišli i druhé syna a své praktické zabezpečení ve stáří, které může být jen částečně nahrazeno ostatními příslušníky rodiny. U syna zemřelého soud zohlednil, že s otcem ho pojil patrně nejhlubší vztah a společná domácnost, u dcery zemřelého naopak zase skutečnost, že právě ona byla vedle dobrého vztahu mezi dcerou a otcem nejvíce finančně odkázána na jeho výpomoc při vlastním studiu.

Závěrem lze dodat, že ohledně postulátu, dle kterého přiznaná náhrada nemajetkové újmy ve výši celkem 4.000.000 Kč pro poškozené pozůstalé není zjevně nepřiměřená lze poukázat i na další skutečnosti. Metodika Nejvyššího soudu pro odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění mimo jiné dovozuje, že ty nejzávažnější zásahy do zdraví

a života poškozeného mají být odškodňovány až částkou přesahující 10.000.000 Kč. V den hlavního líčení byla zveřejněna zpráva Ministerstva obrany ČR, podle které rodiny padlých vojáků v Afghánistánu budou odškodněny až do výše 2.000.000 Kč na jednoho pozůstalého⁵. Konečně pak nelze přehlédnout i to, že limity povinného ručení dle zákona č. 168/1999 Sb. stanovuje zákon na minimálně 35.000.000 Kč, přičemž dnes je pojištění běžně sjednáváno ze strany pojišťoven na násobně vyšší částky. Všechny tyto informace soud uvádí zejména pro to, aby bylo zřejmé, že i předpoklady zákonodárce a obecné vnímání veřejnosti v současnosti tendují k vyššímu hodnocení ztráty blízkého člověka. Soud proto v daném případě svým rozhodnutím nevybočil z mezí zásad slušnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **přípustné odvolání do osmi dnů** od doručení opisu rozsudku prostřednictvím Okresního soudu v Táboře ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích.

Rozsudek může odvoláním napadnout

- a) státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku
- b) obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se jej přímo dotýká
- c) zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabrání věci
- d) poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody pro nesprávnost výroku o náhradě škody

Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může ho napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.

V neprospěch obžalovaného může rozsudek napadnout odvoláním jen státní zástupce, toliko pokud jde o povinnost k náhradě škody má toto právo též poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody.

Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a státního zástupce i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh, a to ve lhůtě, v níž může podat odvolání obžalovaný. Státní zástupce tak může učinit i proti vůli obžalovaného. Je-li obžalovaný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může i proti vůli obžalovaného za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho zákonný zástupce a obhájce.

Odvolání musí být ve lhůtě, v níž je lze podat, nebo v další lhůtě stanovené předsedou senátu soudu prvního stupně odůvodněno, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

Státní zástupce je povinen v odvolání uvést, zda ho podává, byť i zčásti, ve prospěch nebo neprospěch obžalovaného.

⁵ viz http://zpravy.idnes.cz/stat-zlepsi-peci-o-vojaky-a-jejich-rodiny-fpd-domaci.aspx?c=A140722_223710_domaci_zt#utm_source=sph.idnes&utm_medium=richtext&utm_content=to p6

Právo podat odvolání nepřísluší tomu, kdo se ho výslovně vzdal. Odvolání je nutno podat ve třech vyhotoveních.

V Táboře dne 27. července 2014

Za správnost vyhotovení:
Stanislava Basíková

Mgr. Ondřej Kubů v. r.
předseda senátu

Toto rozhodnutí nabylo ve výroku o vině a trestu OS právní moci dne 04.02.2016 ,
změna ve výroku o trestu zákazu činnosti a náhradě škody viz rozsudek Krajského soudu
v Českých Budějovicích, pobočka Tábor ze dne 04.02.2016 sp. zn. 14To 363/2014. Připojení
doložky provedla Alena Makovcová dne 23.03.2020.

